

lhůtě se omezil na všeobecné prohlášení, že na předkupním právu trvá, nebo že za touž cenu drží, dle doslovu zákona musí v této lhůtě věc »skutečně vykoupiti«, totiž závazně a za podmínek s třetím kupitelem smluvených, po případě dle §u 1077 obč. zák. pozměněných, prohlásiti, že vstupuje na místo třetího kupitele do smlouvy (Ehrenzweig-Krainz 1920 str. 390). Dle dalšího zjištění nižších soudů neučinil tak žalovaný ani do 30 dnu od počátku února 1921 ani později, naopak vzdal se dne 29. dubna 1921 v kanceláři Dra S-a výslovně předkupního práva a bylo toto jeho vzdání se také písemně pojato do kupní smlouvy, toho dne mezi ním a Annou P-ovou o druhé polovici sporného domu uzavřené. Žalovaný neuvedl ničeho, co by nasvědčovalo tomu, že jeho otálení se skutečným výkonem předkupního práva bylo zaviněno okolnostmi, na jeho vrub nespádajícími, jmenovitě snad žalující stranou samou a svým prohlášením ze dne 29. dubna 1921 dal zřetelně na jevo, že předkupního práva neuplatnil proto, že ho uplatnit nechtěl. Jeho předkupní právo pominulo tedy tím, že ho nevykonal v zákonné lhůtě. Vzdání se dne 29. dubna 1921 bylo povahy již jen deklaratorní, a bylo by zbytečno zkoumati, zda bylo učiněno vůči Dru S-ovi jen jako zástupci Anny P-ové či také jako zástupci žalobkyně, a bylo-li by platné také jako akt konstitutivní.

Čís. 2582.

Jde o ústní závěť, projevenou v »náležité formě« (§ 126 nesp. říz.), byl-li svědek při prohlášení jejím přítomen a spornou zůstala pouze otázka, zda byl svědkem posledního pořízení ve smyslu §u 585 obč. zák.

Před rozhodnutím sporu o platnost závěti nemá dědic nároku na správu pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 8. května 1923, R I 337 23.)

K pozůstalosti po Anně L-ové přihlásil se František W. ze závěti a pět dědiců ze zákona. František W. opíral dědickou přihlášku o ústní závěť, zřízenou prý za přítomnosti tří svědků. Dědicové ze zákona tomu odporovali, tvrdíce, že závěť nebyla zřízena v řádné formě. Pozůstalostní soud poukázal na pořad práva dědice ze zákona, a vyhověl návrhu Františka W-a, by mu byla svěřena správa pozůstalosti. Rekursní soud zamítl návrh Františka W-a, by zřízen byl opatrovníkem pozůstalosti, jinak však usnesení pozůstalostního soudu potvrdil. **Důvod y:** Ustanovení §u 126 odstavec druhý nesp. říz. ukládá dědicům, kteří mají slabší dědický důvod, by silnější dědický důvod druhého dědice zvrátili sporem. Tím, kdo má zřejmě silnější důvod dědický, jest František W., který opírá své právo dědické o ústní závěť zůstavitelky v přítomnosti tří svědků prý zřízenou. Stěžovatelé odporují platnosti tohoto posledního pořízení a byli dle tvrzení Františka W-a zřízení ústní závěti Anny L-ové jako svědci přítomni Vilém L., Bedřich A. a Alma L-ová. Tvrdí-li František W., že existuje dle §u 585 obč. zák. ústní závěť a popírají-li dědici, že ústní závěť byla zřízena v patřičné formě, jest zákonné dědice poukázati na pořad práva, ježto

tito dokázati musí, zda skutečně veškeré náležitosti zákonné tu jsou, pročez bylo poukázání zákonných dědiců na pořad práva odůvodněno (viz rozhodnutí u Šu 126 čís. 1 nesp. říz.). Nebylo možno stížnosti proto vyhověti. Co se týče návrhu Františka W-a, aby přenesena byla naň ochrana a správa pozůstalosti (§ 810 a § 145 nesp. říz.), bylo stížnosti vyhověti a dotyčný návrh zamítnouti, ježto toto zákonné ustanovení předpokládá, že dědické právo toho dědice, který o správu žádá, jest nepopřeným a jedině takovému dědici možno ji svěřiti (viz rozhodnutí otištěná u Šu 145 nesp. říz. čís. 7).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu ani Františka W-a ani zákonných dědiců.

D ů v o d y:

Přezkoumávaje spisy neshledal Nejvyšší soud v usneseních nižších soudů, pokud jimi byli zákonní dědici poukázáni na pořad práva, ani zřejmé nezákonnosti ani rozporu se spisy ani zmatečnosti, za kterýchžto předpokladů by jedině mohla tato souhlasná usnesení dle Šu 16 patentu o mimosporném řízení býti změněna nebo zrušena. Naopak tato rozhodnutí odpovídají předpisu Šu 126 patentu o mimosporném řízení, že při odporujících si přihláškách dědických má převzítí úkol žalobce onen dědic, jenž se dovolává slabšího dědického důvodu. Totéž zákonné ustanovení praví v prvním odstavci, že dědic, opírající se o závěť, v náležité formě zřízenou, jejíž pravost nebyla popřena, musí býti žalován dědicem opírajícím přihlášku o zákon. Co znamenají slova »v náležité formě« ve smyslu Šu 126 mimosporného patentu, sluší posouditi dle Šu 585 obč. zák., jenž předpisuje, že kdo chce prohlásiti ústní poslední vůli, má ji s rozmyslem projevit před třemi způsobilými svědky, kteří jsou zároveň přítomni a jsou schopni, dosvědčiti, že v osobě pořizujícího není ani podvodu ani omylu. Do přezkoumání těchto požadavků může mimosporný soudce se pouštět pouze potud, pokud byla zachována předepsaná vnější forma, kdežto zkoumání vnitřní platnosti ústního pořízení mimospornému soudci nepřisluší, nýbrž jest vyhraženo soudci, rozhodujícímu spor. Z toho ve shodě s předpisem Šu 123 nesp. říz. plyne, že pojem »vnější formy« se může vztahovati jen na to, zdali poslední pořízení vyhovuje na venek a dle hned poznatelné povahy předpisu Šu 585 obč. zák. Tomuto požadavku v tomto případě je vyhověno, neboť Alma L-ová byla, jak není sporno, přítomna při pořízení poslední vůle a spornou otázku, zda byla svědkyní ve smyslu Šu 585 obč. zák., lze řešiti pouze pořadem práva (§ 2 čís. 7 patentu o mimosporném řízení). Výrokem mimosporného soudce, že Alma L-ová nebyla takovou svědkyní, bylo by již rozhodnuto, že ústní poslední pořízení Anny L-ové není platným. Ani dovolací rekurs Františka W-a není odůvodněn. Nejvyšší soud sdílí právní názor rekursního soudu a poukazuje stěžovatele na správné důvody soudu druhé stolice s dodatkem, že dědické právo stěžovatelovo bylo popřeno zákonnými dědici a proto musí býti prokázáno pořadem práva. Před rozhodnutím sporu nenáleží mu tedy nárok na správu pozůstalosti, jak jest zřejmo z ustanovení Šu 810 obč. zák. a §§ 122, 127 a 145 patentu o mimosporném řízení.

Za tohoto stavu věci jest lhostejno, že stěžovatel prý byl důvěrníkem zůstavitelky a že prý již delší dobu spravuje její dům.

Čís. 2583.

Převzal-li býv. rakouský erár po 28. červenci 1914 od soukromého akciového podniku podnik se závazkem, že bude účastníkům vypláceti kupony z akcií, nepřešla převzetím podniku povinnost k výplatě na stát Československý.

(Rozh. ze dne 8. května 1923, R I 386/23.)

Bývalý c. k. erár uzavřel v prosinci 1917 s akciovým podnikem »řetězového mostu císařovny Alžběty v D.« smlouvu, dle níž převzal most dnem 31. prosince 1917 a vzal na sebe úročení akcií onoho podniku a výplatu výtěžku kuponů a vylosování akcií dle umořovacího plánu. Zároveň převzal od podniku cenné papíry, jež byly odevzdány Ústřední státní pokladně ve Vídni a jí spravovány. Žádost československého eráru o vydání cenných papírů byla rakouským státním úřadem pro obchod zamítnuta a slosování prováděno i nadále v Rakousku. Žaloba obce D., majitelky akcií, proti československému eráru na vyplacení kuponů byla procesním soudem první stolice pro tentokrát zamítnuta. Důvody: Ve smyslu mírové smlouvy mezi mocnostmi spojenými i sdruženými s Rakouskem v Saint Germain en Laye ze dne 10. září 1919 (čís. 507 sb. z. a n. ze dne 31. prosince 1921) a sice čl. 208 této smlouvy, získala sice republika Československá most, o nějž jde, do vlastnictví, nikoliv však zdarma, nýbrž závisí od ustanovení komise reparační, jakou cenu na svůj vrub a ku prospěchu Rakouska bude musit republika Československá za most zaplatiti. Poněvadž smlouva o převzetí mostu se stala dne 31. prosince 1917 a tím dnem také vznikla povinnost bývalého c. k. eráru vůči držitelům akcií býv. akciové společnosti řetězového mostu cís. Alžběty v D., nespadá ve smyslu čl. 203 mírové smlouvy na republiku Československou odpovědnost za dluhy býv. c. k. eráru z této smlouvy, po 28. červenci 1914 vzniklé. Žalovaný erár republiky Československé nemá také dosud v rukou ani ve své dispozici kapitál býv. akc. společnosti řetězového mostu cís. Alžběty, jež stát Rakouský dosud nevydal, sám jím disponuje. Republika Československá nemá tudíž disposičního práva s kapitálem na úhradu požadovaných výtěžků úrokových, kuponových z akcií těch a závisí ve smyslu smlouvy mírové od dosud nestavšího se stanovení reparační komise, jak tento původně soukromoprávní poměr býv. c. k. eráru ku držitelům akcií řetězového mostu v D. vzhledem ku změněným poměrům státním bude upraven. Pro ten čas nemůže býti na eráru republiky Československé právem požadováno, by platil dluh býv. c. k. eráru, na nějž úhrady nemá, a když nejedná se o dluh dle stavu z 28. července 1914 pocházející. Na tomto poměru nemůže ničeho změnit ani ustanovení §u 1409 obč. zák. (nov. zn.), poněvadž nejde tu o universální sukcesi republiky Československé do všech práv a povinností (jmění) býv. c. k. eráru, nýbrž o částečnou sukcesi na základě usta-